

LÄNSSTYRELSEN
Malmöhus län
Planeringsavd
Skogsvårdsenheten
Göran Mattiasson

BESLUT

1979-03-01

11.1211-3752-76
1266-201

Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Hörby fälad i Hörby kommun
(1 bilaga)

Skogsvårdsstyrelsen i Malmöhus län har till länsstyrelsen överlämnat ett förslag till skötselplan för naturreservatet Hörby fälad i Hörby kommun för fastställelse. Området förklarades som naturreservat enligt länsstyrelsens beslut den 18 mars 1974.

Skötselrådet har vid sammanträde den 4 juni 1975 godkänt skötselplanen.

Statens naturvårdsverk har yttrat sig över skötselplanen, liksom markägaren Hörby kommun genom dess kommunstyrelse.

Länsstyrelsen fastställer enligt 9 § naturvårdsförordningen bilagda skötselplan, daterad den 1 mars 1979, att gälla tills vidare. Den ekonomiska planen skall vad gäller omfattning i tid anpassas till skötselplanen.

Naturreservatet skall förvaltas av skogsvårdsstyrelsen i Malmöhus län i samråd med markägaren.

Tryggve Dackman

Göran Mattiasson

Bilaga

Skötselplan för naturreservatet Hörby fälad

Kopia till

Statens naturvårdsverk, Fack, 171 20 SOLNA 1 (2 ex)
Skogsvårdsstyrelsen i Malmöhus län, Betulfsgatan 2, 222 50 LUND (2 ex)
Kommunstyrelsen i Hörby kommun
Miljövårdsrådet i Hörby kommun
Naturvårdsombudet i Hörby kommun
Skötselrådet (7 ex)
Akten

1979-03-01

11.1211-3752-76
1266-201

DISPOSITIONS- OCH SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET HÖRBY FÄLAD

Upprättad i oktober 1975 av skogsvårdsstyrelsen i Malmöhus län. Till underlag för planens upprättande ligger bl a en botanisk inventering "Naturvårdsundersökning av Hörby fälad med omgivningar", Meddelanden nr 3, 1975, årg 3 från Avdelningen för ekologisk botanik, Lunds Universitet.

1. ALLMÄN BESKRIVNING OCH MÅLSÄTTNING FÖR NATURRESERVATETS SKÖTSEL JÄMTE FÖRESKRIFTER

1.1 Allmän beskrivning

1.1.1 Data

Avsatt: Hörby fälad avsattes som naturreservat den 18 mars 1974

Areal: 21 ha

Fastigheter: Del av Hörby 39:1 och del av stadsägan 1027 + 1028

Kommun: Hörby

Läge: Omedelbart nordväst Hörby samhälle

Förvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i samråd med markägaren, Hörby kommun

Syfte med avsättningen: Bevara den ålderdomliga typen av beteslandskap, med dess stora betydelse som undervisningsobjekt

1.1.2 Naturförhållanden

Hörby fälad utgörs av en svagt kuperad, till största delen torr och grovblockig betesmark. Marken har på grund av sin stora blockighet varit svårbearbetad för egentlig odling. Dock tyder det stora antalet odlingsrös öster om Lågedammen på att enklare form av odling har förekommit. En åsrygg sträcker sig i nordväst-sydöstlig riktning. På denna ligger inom reservatet fyra stensättningar som utgör gravar från yngre järnåldern.

1979-03-01

11.1211-3752-76
1266-201

Vegetationen på den torra, öppna betesmarken består i huvudsak av betesgymnade och beteståliga örter och gräs, såsom rölleka, stenmåra, ärenpris, rödven, fårsvingel och ängsgröe. På några torra sydsluttningar finns backsippa och på fuktigare marker i östra delen förekommer Sankte Pers nycklar. Över hela området förekommer enstaka buskar av en, nypon och slån. Vid den östra gränsen finns ett mindre område med ett mera tätslutet buskskikt av nypon. Enstaka solitära ekar återfinns i den östra delen. Björk växer i två dungar i västra delen samt utefter östra och södra gränsen.

I områdets centrala del ligger en oval vattensamling benämnd Lågedammen. Vattensamlingen har uppkommit genom uppdämning av tidigare kärrmarker. Lågedammens vegetation utgörs bl a av ett bunkestarrbestånd som hyser en stor skrattnåskoloni. Även sothöna, knölsvan och smådopping brukar häcka här liksom tidigare även svarthakedopping.

1.1.3 Föreskrifter enligt länsstyrelsens beslut den 18 mars 1974
Föreskrifter ang förfogandet över fastigheterna

Det är förbjudet

- att förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning
- att spränga, schakta, gräva, göra utfyllnader eller bedriva täkt i någon form
- att uppföra byggnad eller annan anläggning
- att dika eller uppdämma samt
- att anordna upplag.

Ovan nämnda bestämmelser skall ej utgöra hinder för åtgärder i samband med reservatets skötsel i enlighet med av länsstyrelsen fastställd skötselplan eller vid utförande av anläggningar för det rörliga friluftslivet efter tillstånd av länsstyrelsen.

1979-03-01

11.1211-3752-76
1266-201

Det är vidare förbjudet

att borttaga sten ur gärdesgårdar och rösen

att plöja eller utföra annan mekanisk markberedning

att utföra skogsodling

att framdraga luftledningar samt

att anbringa tavla - nödiga upplysningstavlor undantagna - plakat,
affisch, inskrift eller därmed jämförlig anordning.

Föreskrifter gällande allmänheten

Det är förbjudet

att förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning samt gär-
desgårdar och rösen

att av träd och buskar taga grenar eller ris eller på annat sätt ska-
da växande träd

att uppgräva växter

att tälta eller uppställa husvagn

att framföra motordrivet fordon

att uppgöra eld

att göra skada på hägnader eller andra anordningar

att avsiktligt störa djurlivet

att medföra hund lös inom området

att anbringa plakat, affisch, inskrift eller annan störande anordning
samt

att med plåt, glas, plast, papper, avfall eller på annat sätt skräpa
ned i området.

Härutöver erinras om vissa allmänt gällande bestämmelser såsom förbud
mot

att olovligen döda, jaga, fånga eller skada djur, bortföra ägg och bo
(2 § jaktlagen och 1 och 2 §§ jaktstadgan) samt

att borttaga eller skada inom länet fridlysta växtarter (14 § natur-
vårdslagen).

1979-03-01

11.1211-3752-76
1266-201

2. DISPOSITIONS- OCH SKÖTSELPLAN FÖR MARK OCH VATTEN

2.1 Allmän målsättning för mark- och vegetationsvård

Den allmänna målsättningen för reservatets skötsel skall vara att bibehålla området som betesmark "med spontan växtlighet". Vattnet i Lågedammen skall efter islossningen sänkas till en från biologisk synpunkt lämplig nivå. Områdets stora betydelse som undervisningsobjekt skall beaktas vid framtida skötsel.

2.2 Allmänna principer för disposition av mark och vatten

2.2.1 Hävd av betesmark

Området skall betas med nötkreatur och/eller hästar. Antalet djur bör ej understiga 30 st. Området får även fortsättningsvis konstgödslas, dock inte på de åspartier som hyser backsippsbestånd. På övriga gödslingsbara arealer skall mängden konstgödning begränsas till ca 100 kg/ha och år. Smärre buskröjningar av framför allt slån och nypon måste återkommande utföras.

2.2.1.1 Taggträdsstaketen runt området skall utbytas mot ett staket av ekpålar och granslanor mot vägen i väster i kombination med taggtråd, utmed övriga sträckor med fårnät. Utmed nordöstra gränsen skall stenmuren restaureras och utgöra hägnad.

2.2.2 Särskild vegetationsvård

Lågedammen skall underhållas så att de öppna vattenspeglarna runt bunkestarrtuvorna bibehålls. Under vinterhalvåret höjs vattenståndet i dammen för att en lämplig skridskois skall kunna erhållas. Denna åtgärd bör även framgent få utföras, förutsatt att vattnet direkt efter islossningen sänks till en för vegetationen lämplig nivå. Vid behov får traktor framföras inom reservatet för plogning av skridskoisen på Lågedammen.

1979-03-01

11.1211-3752-76
1266-201

2.2.3 Fornvård

Inom reservatet återfinns ett flertal fornminnen som är skyddade enligt fornminneslagen.

2.2.4 Faunavård

Jakt utövas ej på reservatet. Dock kan skyddsjakt på kanin förekomma om markägare och förvaltare bedömer detta nödvändigt.

Detaljbeskrivning och detaljåtgärder

Skötselområde 1. Betesmarken

Beskrivning:

Väl hävdad betesmark, med ett flerstädes lågt och glest buskskikt av en, nypon och slån. I den östra delen finns ett område på ca 3 000 m² med nyponbuskage som är på väg att helt slutas. Väster om Lågedammen finns sankmarksområde som vintertid står under vatten men som i regel torkar ut under sommaren. I anslutning till dessa områden växer två dungar av äldre björk. Trädbeståndet är i övrigt sparsamt endast enstaka solitära ekar och björkar finns spridda i nordöstra delen. Vegetationen består i huvudsak av beteståliga örter och gräs. Backsippa växer på sydsidorna av den långsträckt åsen väster och sydost om Lågedammen. Konstgödning tillförs området med cirka 100 kg NPK/ha och år. Öster om Lågedammen finns ett område på ca 2 ha med ett stort antal odlingsrösen. En låg stenmur avskiljer området, s k stenbottnad risgärde. Betesmarken omgärdas av ett taggtrådsstaket som är i dåligt skick. Nordöstra gränsen utgörs av en delvis raserad stenmur. I områdets östra del finns ett uppgrävt ca 150 m långt dike.

1979-03-01

11.1211-3752-76
1266-201

Målsättning:

Området skall brukas som betesmark och betas med nötkreatur eller hästar, lämpligt antal betesdjur ca 30 st. Buskskiktet skall bibehållas i ungefär nuvarande utbredning och artsammansättning. Enen kan dock tillåtas att öka något i utbredning. Buskskiktets täckningsgrad bör ej överskrida 5 % av markytan dock skall en täckningsgrad på 10-15 % av markytan tillåtas i det nu tätslutna buskaget i reservatets östra del. Buskagens höjd skall hållas vid en sådan nivå att den fria sikten över området bibehålles. Området med odlingsrös skall i stort sett hållas helt fritt från busk- och trädvegetation. De äldre träden av björk och solitära ekar kvarhållas och för att garantera återväxten skall i första hand ett lämpligt antal ekar tillåtas växa upp i skydd av en och nyponbuskagen. Konstgödning skall undvikas på backsippans växtlokal på sydsluttningen av åsen väster och sydost om Lågedammen. Mängden konstgödning skall begränsas till ca 100 kg/ha och år på de gödslingsbara arealerna.

Engångsåtgärd:

Uppsättning av nytt stängsel. Stenmuren utmed nordöstra gränsen lagas genom att nedrasade stenar läggs på plats. Enstaka högväxande nyponbuskar skall röjas bort, vidare skall en lättare röjning av nyponbuskaget i den östra delen utföras så att en täckningsgrad på 10-15 % av markytan uppnås. Vid all röjning skall eftersträvas att en variationsrik artsammansättning och en rumslig fördelning erhålles.

Underhållsåtgärd:

Fortsatt betning av området. Vid behov återkommande röjningar av buskskiktet, särskilt gäller detta området med odlingsrös. Underhåll av stängsel.

1979-03-01

11.1211-3752-76
1266-201

Skötselområde 2. Lågedammen

Beskrivning:

Lågedammen är en uppdämd f d kärrmark. Dammen karakteriseras av de 20-30 cm höga bunkestarrtuvorna som inte bildar ett slutet vegetations-
täckte utan enskilda tuvor omges av öppet vatten. Hösten 1969 företogs
en upprepning av dammen för att hejda uppgrundningen och gynna bunke-
starrtuvorna. Dammen hyser en stor skrattnåskoloni men även sothöna,
knölsvan och smådopping brukar häcka.

Under vintern är Lågedammen en omtyckt plats för skridskoåkning. För
att skydda starrtuvorna och göraskridskoisen större höjs vattenstån-
det genom en fast dammanordning till en nivå som ligger en bit över
starrtuvornas toppar. Så snart isen smält sänks åter vattenståndet
till en för vegetation och fågelliv lämplig nivå.

Målsättning:

Lågedammens öppna vattenytor skall bibehållas. Vintertid får vatten-
ståndet höjas i dammen så att lämplig skridskois kan bildas utan att
starrbeståndet skadas.

Engångsåtgärd:

-

Underhållsåtgärd:

Fortsatt uppdämning av vattnet vintertid till en nivå som ej skadar
starrtuvorna och som ger en lämplig skridskois. Så snart isen smält
skall vattenståndet åter sänkas till en för vegetationen och fågelli-
vet lämplig nivå. Upprensning av dammen i likhet med 1969 skall vid
behov utföras för att förhindra alltför långt gående uppgrundning.
Eventuella schaktmassor skall transporteras bort från reservatet. Ar-
betet skall utföras i samråd med förvaltare och skötselråd.

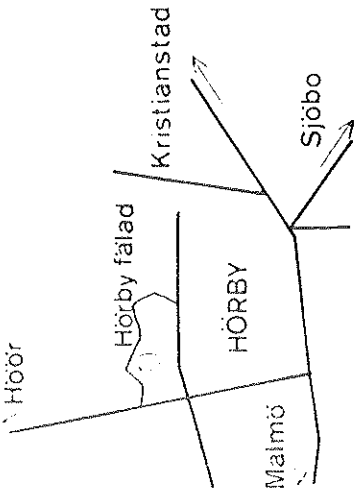
1979-03-01

11.1211-3752-76
1266-201

3. DISPOSITIONS- OCH ÅTGÄRDSPLAN RÖRANDE SOCIALA ANORDNINGAR

- 3.1 I samband med uppsättandet av nya stängsel runt reservatet skall genomgångar för allmänheten iordningställas på lämpliga platser utmed västra, södra och östra gränsen. Några anordningar inne i reservatet förutom uppdämningen av Lågedammen vintertid är ej behövliga.
- 3.2 Upplysningsskyltar skall sättas upp vid de stängselgenomgångar som iordningställs.

HÖRBY FÄLAD

N ————— S

SKALA 1:5000

1979-03-01

11.1211-3752-76
1266-201

BILAGA TILL SKÖTSELPLAN ÖVER HÖRBY FÄLAD.

Kostnads kalkyl över de arbeten som enligt planen bör utföras under en 5-års period. Kostnaderna är beräknade efter innevarande (1976) års priser.

<u>Engångsåtgärd:</u>	Uppsättning av nya stängsel utmed västra, södra och östra gränsen, ca 1 600 m samt restaurering av stengärdesgården utmed norra gränsen ca 800 m.	
	Materialkostnad, ekpålar, granslanor taggtråd, samt utefter södra gränsen fårnät.	10 500:-
	Arbetskostnad för uppsättning av stängsel 110 dagsv á 225:-	24 750:-
	Restaurering av stengärdesgård 90 dagsv á 225:-	20 250:-
	Röjningsarbeten 25 dagsv á 225:-	5 625:-
	<u>Summa</u>	61 125:-
<u>Underhållsåtgärd:</u>	Underhåll av stängsel	2 500:-
	Kompletterande röjningar	1 500:-
	<u>Summa</u>	4 000:-